

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษายะลา

Implementattion of the Student Support System of Schoolsunder the
Secondary Educational Service area office Yala

พิชชา เหล่าเพชรสกุลชัย

Phitcha Laophetsakunchai

นิรันตร์ จุลทรัพย์

Niran Chullasap

มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

Hatyai University

Email: prasomgong@gmail.com

(Received: July 1, 2025/ Revisec: September 27, 2025/ Accepted: December 12,2025)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษายะลา 2) เปรียบเทียบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษายะลา และ 3) ประมวลข้อเสนอแนะ การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ยะลา กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษายะลา จำนวน 226 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม ที่มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้ง ฉบับเท่ากับ .929 เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้ สถิติที่ใช้ คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การ ทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยรายคู่ โดย วิธีการของ Scheffe

ผลการวิจัยพบว่า 1) การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษายะลา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบการ ดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษายะลา จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษาและขนาดโรงเรียน พบว่าโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ยกเว้นประสบการณ์ใน การทำงาน พบว่ามีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ข้อเสนอแนะ พบว่า สถานศึกษาควรมี ข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียนที่ชัดเจนสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ มีการสร้างความรู้ความ เข้าใจให้ครูเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนที่มี ความสามารถรอบด้าน ทั้งด้านความรู้ ความสามารถ ด้านสุขภาพและด้านสุนทรียภาพ มีการประสานงานด้าน พฤติกรรมและด้านการเรียนของนักเรียนกลุ่มมีปัญหาทุกฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง และมีการส่งต่อ นักเรียนให้กับบุคลากรภายนอกที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านที่สามารถแก้ปัญหาให้กับนักเรียนได้

คำสำคัญ : การดำเนินงาน; ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน; สถานศึกษา

Abstract

This research aimed to 1) study the student care operations of educational institutions under the Office of the Secondary Education Service Area, Yala; 2) compare the operations of student care systems of educational institutions under the Office of the Secondary Education Service Area, Yala; and 3) compile recommendations for the operations of student care systems of educational institutions under the Office of the Secondary Education Service Area. The sample consisted of 226 teachers working in educational institutions under the Office of the Secondary Education Service Area. The research instrument was a questionnaire with a reliability value of .929. The data were collected using percentage, mean, standard deviation, t-test, one-way analysis of variance, and Scheffe's method of testing the difference between pairs of means.

The research findings revealed the following: 1) The overall and individual aspects of student care and support operations in schools under the Secondary Educational Service Area Office, Yala, were at a high level. 2) The comparison of student care and support operations, classified by gender, educational level, and school size, showed no significant differences overall, except for work experience, where a statistically significant difference was found at the .05 level. 3) Recommendations included that schools should have clear student behavior assessment data consistent with objectives, provide knowledge and understanding to teachers regarding student development activities, organize activities to promote and develop students with all-round abilities (knowledge, skills, health, and aesthetics), continuously coordinate with relevant parties regarding behavioral and academic issues of students with problems, and refer students to external personnel with specialized expertise who can solve their problems.

Keywords: Operation; Student Care System; Educational Institution

1. บทนำ

ยุคโลกาภิวัตน์ที่มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วทั้งทางด้านโครงสร้างประชากร สิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคมและการเมือง ตลอดจนความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ได้แทรกซึมวิถีชีวิตของผู้คนในสังคมทุกรูปแบบ ซึ่งทำให้มีผลกระทบต่อระบบการศึกษา ซึ่งเป็นกลไกหลักในการพัฒนาสังคมเกิดการเปลี่ยนแปลง ปัญหาสุขภาพจิตในหมู่นักเรียนโดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคที่เทคโนโลยีและโซเชียลมีเดียมีบทบาทสำคัญในชีวิตประจำวันของนักเรียน ซึ่งส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การเข้าสังคม และคุณภาพชีวิตโดยรวมของนักเรียน กำลังเป็นประเด็นที่น่าเป็นห่วง เด็กเยาวชนซึมซับแนวคิด ทำให้มีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมตามวัยเยาวชนเปรียบเสมือนทรัพยากรมนุษย์อันเป็นรากฐานของการพัฒนาประเทศ ซึ่งกระแสนิยมเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิต ด้วยกระบวนการทางทุนนิยม และบริโภคนิยม ในขณะที่วัฒนธรรมดั้งเดิมนับวันแต่จะอ่อนแอลง ทำให้เด็ก ๆ เรียนรู้ชีวิตด้วยตนเองจากสังคมนอกบ้านและอาจถูกชักจูงไปในทางที่เสื่อมเสีย ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนส่งผลกระทบต่อครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ จากการประมวลสถิติข้อมูลสถานการณ์เด็กและเยาวชนของหน่วยงานต่าง ๆ พบว่า เด็กและเยาวชนทั้งที่เป็นนักเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอื่น ๆ ส่วนหนึ่งมักมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ อาทิ ตกเป็นทาสของเกมคอมพิวเตอร์ จนถึงขั้นหมกมุ่นและเรียนรู้พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมจากเกมจนนำไปสู่การประพฤติปฏิบัติที่ก่อให้เกิดความสูญเสียแก่ตนเองและสังคม นิยมประลองความเร็ว มีพฤติกรรมการใช้รถจักรยานยนต์ที่ผิดกฎหมาย ใช้ความรุนแรงในการตัดสินใจและข้อขัดแย้ง ทะเลาะวิวาท เข้าถึงสารเสพติดได้ง่าย ขาดหลักยึดเหนี่ยวทางจิตใจ ไม่เห็นความสำคัญของหลักศาสนา ค่านิยมความเป็นไทย ความสัมพันธ์กับคนในครอบครัว ค่อนข้างเปราะบาง ติดเพื่อน ติดสื่อและให้ความสัมพันธ์กับวัตถุมากกว่าความมีคุณธรรมน้ำใจ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2559)

ในช่วงปีการศึกษา 2565 ได้มีการสำรวจพบว่า มีนักเรียนที่หลุดออกนอกระบบการศึกษามากถึง 238,707 คน ทำให้รัฐบาลและทุกหน่วยงานพยายามหาแนวทางช่วยเหลือที่จะสร้างโอกาสทางการศึกษาให้กับเด็กเหล่านี้ เพราะหลายคนหลุดออกจากระบบ ไม่ใช่เฉพาะปัญหาการแพร่ระบาดโควิด 19 แต่มีเหตุอื่น ๆ เช่น ความจำเป็นของครอบครัว เพื่อน หรือสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ซึ่งก็ได้บูรณาการร่วมกันหลายภาคส่วน เพื่อติดตามนักเรียนเหล่านี้กลับสู่ระบบการศึกษา ตามโครงการส่งเสริมโอกาส ความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางการศึกษา จึงได้เกิดโครงการ “พาน้องกลับมาเรียน” ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวก็ได้อาศัยโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วยคณะผู้บริหารและครูออกปฏิบัติหน้าที่ออกติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบายของกระทรวง ทำให้เห็นปัญหาต่าง ๆ ที่นักเรียนได้ประสบที่แตกต่างกันสถานการณ์ของวัยรุ่นไทย (baseline) (กระทรวงศึกษาธิการ, 2566) ข้อมูลจากการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่าประชากรไทยอายุ 15 ปีขึ้นไป ต่อมแอลกอฮอล์และสูบบุหรี่เพิ่มขึ้น การตั้งครกในในกลุ่มวัยรุ่นยังเป็นปัญหาและมีความรุนแรงมากขึ้นในสังคมไทย ส่งผลให้เด็กที่เกิดมีพัฒนาการไม่สมวัยและมีโอกาสสูงที่จะกลายเป็นเด็กด้อยโอกาสหรือถูกทอดทิ้ง กลายเป็นปัญหาสังคมตามมา ทางสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้เล็งเห็นความสำคัญด้านการดูแลช่วยเหลือให้นักเรียนให้มีทักษะในการดำรงชีวิตให้อยู่ในสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วได้อย่างมีความสุข มีทักษะในการตัดสินใจ การแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ กระทรวงศึกษาธิการร่วมกับกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข (กรมสุขภาพจิต, 2566) จึงได้กำหนดแนวทางในระบบการดูแลช่วยเหลือให้นักเรียนไว้ 5 ขั้นตอน ดังนี้ 1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2. การคัดกรองนักเรียน 3. การส่งเสริมนักเรียน 4. การป้องกันและแก้ไขปัญหา 5. การส่งต่อ เพื่อให้โรงเรียนได้ดำเนินการตามนโยบายของกระทรวง แต่ยังมีปัญหาด้านการดำเนินงานอยู่หลายประการที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ

นักเรียนมีกระบวนการทำงานเป็นระบบมีความชัดเจน มีการประสานความร่วมมือของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน โดยมีแนวคิดหลักในการดำเนินงาน คือ มนุษย์ทุกคนมีศักยภาพที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ตลอดชีวิต พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มาตรา 8 ในการจัดการศึกษาให้ยึดหลักว่าสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา สถานศึกษาจึงเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วม โดยเฉพาะกิจกรรมการประชุมผู้ปกครอง นักเรียนอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง โดยเชิญผู้ปกครองมาพบกับฝ่ายบริหารของสถานศึกษาเพื่อรับทราบนโยบายและได้จัดให้ผู้ปกครองได้พบกับครูที่ปรึกษาเพื่อรับทราบข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมต่าง ๆ ของนักเรียน เพื่อส่งเสริม ป้องกันและแก้ไขพฤติกรรม อีกทั้งจัดให้มีการประชุมเครือข่ายผู้ปกครอง (โหมศรี ศรีรุ่งสุขจินดา, 2557) สถานศึกษาตระหนักถึงความสำคัญของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในการที่จะช่วยส่งเสริมพัฒนา ป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีภูมิคุ้มกัน ทางจิตใจที่เข้มแข็ง คุณภาพชีวิตที่ดี มีทักษะการดำรงชีวิต สามารถปรับตัวเข้ากับสังคมและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข กระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีขั้นตอนชัดเจน มีวิธีการและเครื่องมือที่มีมาตรฐาน คุณภาพ และมีหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้ ทำให้สถานศึกษาสามารถดำเนินงานทั้ง 5 ขั้นตอน ได้อย่างต่อเนื่องไม่ยุ่งยาก โดยทุกฝ่ายมีส่วนร่วม ส่งผลให้การบริหารจัดการของสถานศึกษาประสบความสำเร็จสู่นักเรียนอย่างแท้จริง (มาโนช กุลนาแพง, 2555) ดังนั้นภาพความสำเร็จที่เกิดจากการพัฒนานักเรียนให้เป็นไปตามที่มุ่งหวังนั้นระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนจึงมีความสำคัญต่อนักเรียนเพราะทำให้นักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลือน้อย่างทั่วถึงและตรงตามสภาพปัญหา ทำให้เกิดสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียนเป็นไปด้วยดีและอบอุ่น ดังนั้นภาพความสำเร็จที่เกิดจากการพัฒนานักเรียนให้เป็นไปตามที่มุ่งหวังนั้นระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนจึงมีความสำคัญต่อนักเรียนเพราะทำให้นักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลือน้อย่างทั่วถึงและตรงตามสภาพปัญหา ทำให้เกิดสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียนเป็นไปด้วยดีและอบอุ่น

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษายะลา เป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่สนับสนุนและส่งเสริมรับผิดชอบการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีโรงเรียนที่เปิดสอนจำนวน 12 แห่ง (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษายะลา, 2567) ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ที่เป็นพื้นที่สูงเสี่ยง ทั้งด้านอาชญากรรม การกระทำผิดทางอาญา การค้ายาเสพติด การติดการพนัน และเศรษฐกิจไม่ดี จึงต้องตระหนักถึงความสำคัญความปลอดภัยและมั่นคงของนักเรียน ที่อาจจะได้รับผลกระทบจากภัยอันตรายจากยาเสพติด อาชญากรรม ปัญหาครอบครัว ปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาโรคซึมเศร้า หรือภัยคามคามอื่นๆ และเป็นสาเหตุสำคัญต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ตกต่ำ เรียนไม่จบ ออกกลางคัน ขาดเรียน หนีเรียน พฤติกรรมก้าวร้าว ทะเลาะวิวาท และตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร จึงทำให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษายะลา ต้องกำหนดนโยบายเพื่อแก้ไขปัญหาต่าง ๆ โดยให้ความสำคัญทั้งทางด้านวิชาการ และการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้สามารถสำเร็จการศึกษาและมีคุณภาพชีวิตที่ดี โดยได้จัดทำมาตรฐานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อเสริมสร้างและพัฒนาความเข้มแข็งของระบบการดูแลช่วยเหลือ เพื่อใช้ประกอบการในการส่งเสริมกำกับดูแลตรวจสอบและประเมินผลและการประกันคุณภาพระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อให้ทันต่อสภาพการณ์ปัจจุบันและสนองตอบนโยบายของรัฐและมุ่งให้สถานศึกษาทุกแห่งในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษายะลาดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีแนวทางในการพัฒนาคุณภาพที่ชัดเจน การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน ถือว่าเป็นภารกิจอันสำคัญยิ่งในการจัดการศึกษา เป็นภาระงานที่ยากและต้องดำเนินการอย่างรอบคอบเพราะมีผลกระทบต่อผู้เรียนโดยตรง ถ้างานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีประสิทธิภาพส่งผลให้นักเรียนได้เรียนจนจบหลักสูตร ลดภาระการออกกลางคัน ตลอดจนสามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา

การศึกษาของโรงเรียนต่อไป โดยกำหนดให้โรงเรียนต้องมีการวางแผนการบริหารจัดการที่ชัดเจน เพื่อพัฒนา นักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม และมี วิถีชีวิตที่เป็นสุขตามที่สังคมมุ่งหวัง โดยการส่งเสริมสนับสนุนนักเรียน การป้องกัน และการช่วยเหลือแก้ไข ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับนักเรียน เป็นต้นว่าปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาการระบาดของสารเสพติด ปัญหา ครอบครัว สอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการที่มีนโยบายให้ทุกโรงเรียนดำเนินการช่วยเหลือนักเรียน อย่าง เป็นระบบอย่างเห็นเป็นรูปธรรมและให้มีคุณภาพมาตรฐาน เพื่อจุดมุ่งหมายของการประกันคุณภาพการศึกษา ของโรงเรียนและเห็นผลความสำคัญของระบบดูแลช่วยเหลือให้นักเรียนที่กล่าวมาข้างต้น ระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียน จึงเป็นกระบวนการที่สำคัญในการที่จะช่วยเหลือดูแลนักเรียนให้ประสบความสำเร็จ แต่จาก สภาพปัญหาของนักเรียนที่ยังพบเกี่ยวกับปัญหาพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ปัญหาพฤติกรรมทางเพศ ปัญหา ยาเสพติด ในนักเรียนที่เป็นกลุ่มเสี่ยง ปัญหาทางการเรียนที่นักเรียนต้องออกกลางคัน และปัญหาอื่น ๆ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษายะลา, 2567)

จากข้อมูลข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษายะลา ซึ่งมีจำนวนนักเรียนที่ต้องดูแลจำนวน มากกว่า 8,046 คน เพื่อที่จะได้ทราบสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน ด้านการป้องกัน และแก้ไขปัญหา นักเรียน รวมไปถึงแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อให้โรงเรียนได้มี แนวทางในการบริหารงานและสามารถดำเนินงานตามระบบช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและ ประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นกระบวนการสำคัญที่ครูและผู้เกี่ยวข้องจะได้ ร่วมมือกันช่วยเหลือดูแลนักเรียนให้มี พัฒนาการก้าวหน้าในทุกด้าน สามารถปรับตัว แก้ปัญหาพัฒนา ตนเองให้ประสบความสำเร็จและอยู่ในสังคม ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุขและผลการวิจัยที่ได้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากร ที่ เกี่ยวข้องที่จะได้แนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาให้มี คุณภาพยิ่งขึ้น

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษายะลา

2.2 เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษายะลา จำแนกตาม เพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาด โรงเรียน

2.3 เพื่อประมวลข้อเสนอแนะการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษายะลา

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยดังนี้

3.1 พื้นที่ที่ใช้ในการวิจัย

พื้นที่ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ปีการศึกษา 2567

3.2 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวนโรงเรียน 12 แห่ง ประชากรทั้งหมดจำนวน 542 คน

3.3 กลุ่มตัวอย่างและวิธีการสุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ปีการศึกษา 2567 ได้มาจากการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 226 คน จากนั้นทำการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามขนาดของโรงเรียน จากนั้นนำมาเทียบสัดส่วน และใช้การสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีการจับสลากแบบไม่ใส่คืน

3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ความคิดเห็น ของครูผู้สอนที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 แบ่งออกเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของครูผู้สอนที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ประกอบด้วย เพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของโรงเรียน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของครูผู้สอนที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ โดยกำหนดตัวเลือกไว้ 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยมีเกณฑ์การให้น้ำหนักคะแนนตามแนวทางการสร้างเครื่องมือของลิเคอร์ท (Likert) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open – ended Questionnaire) เพื่อทราบข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1

3.5 การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอน ดังนี้ 1. ศึกษาตำราเอกสารทางวิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน 2.

กำหนดวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดในการวิจัยเพื่อกำหนดขอบเขตของคำถามเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ตามความคิดเห็นของครู 3. สร้างแบบสอบถามตามกรอบแนวคิดและวัตถุประสงค์การวัดตามนิยามศัพท์ 4. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาสาระนิพนธ์เพื่อตรวจสอบโครงสร้างคำถาม การใช้ภาษา ความครอบคลุมในเนื้อหาสาระ และความถูกต้องสมบูรณ์แล้วนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม 5. นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแล้ว เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา และผู้อำนวยการโรงเรียนที่มีประสบการณ์ในการบริหารโรงเรียน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) เพื่อพิจารณาค่าความสอดคล้อง ระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์ (Index of Item Objective Congruence: IOC) แต่ละข้อของแบบสอบถามได้ค่าระหว่าง .67 – 1.00 (สมนึก ภัททิยธนี, 2553) 6. นำแบบสอบถามที่ผ่านการวิเคราะห์หาความสอดคล้องมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้ง 7. นำแบบสอบถามที่ทำการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try-out) กับกลุ่ม ครูผู้สอนที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา จำนวน 30 คน แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของ แบบสอบถาม (Reliability) โดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ .929 (รายละเอียดดังภาคผนวก ค) 8. นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองใช้แล้วมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ และนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์อีกครั้ง ก่อนนำไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างของการวิจัย

3.6 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลตามขั้นตอนดังต่อไปนี้ 1. นำหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อขอความร่วมมือไปยังผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ในการขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย 2. นำหนังสือจากผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 เพื่อขอความร่วมมือไปยังผู้อำนวยการสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ในการขอความร่วมมือเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย 3. ดำเนินการเก็บข้อมูล ซึ่งผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามโดยใช้ Google Form ไปยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างผ่านทางระบบการสื่อสารข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 โดยแบบสอบถามส่งไปจำนวน 226 ฉบับ และได้รับกลับมา 226 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 กำหนดส่งคืนภายใน 15 วัน 4. เมื่อได้รับแบบสอบถามคืน ผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถาม เพื่อนำไปดำเนินการวิเคราะห์ทางสถิติและสรุปผลตามขั้นตอนของการวิจัยต่อไป

3.7 การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิจัย

1) การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์ครบถ้วนของคำตอบในแบบสอบถามแต่ละชุด นำแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์มาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรม วิเคราะห์ข้อมูลทางสังคมศาสตร์ ดังนี้ 1. แบบสอบถามตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของครูผู้สอน วิเคราะห์โดยการหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) 2. แบบสอบถามตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของครูผู้สอนที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ

สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 15 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ทั้งภาพรวม รายด้านและรายข้อและแปลความหมายโดยเทียบกับเกณฑ์สมบูรณ์ (Absolute Criteria) ซึ่งแบ่งค่าช่วงคะแนนเป็นช่วง ๆ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2554)

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 15 โดยจำแนกตาม เพศ ระดับการศึกษา และขนาดโรงเรียน โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) แบบกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอิสระจากกัน (Independent Samples) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ระหว่าง 2 กลุ่ม และใช้การทดสอบค่าเอฟ (F-test) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ระหว่าง 3 กลุ่มขึ้นไป ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One way Anova) จำแนกตามตัวแปรประสบการณ์ในการทำงาน และหากพบว่ามีค่าความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติผู้วิจัยทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยแบบรายคู่โดยใช้วิธีของ Scheffe

4. แบบสอบถามตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 15 เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากผู้ตอบแบบสอบถามนำมาวิเคราะห์เนื้อหา เพื่อแยกแยะแนวคิดสรุปรวบรวมและนำเสนอเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 15 ใน 5 ด้าน ได้แก่ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน การป้องกัน ช่วยเหลือและแก้ไขปัญหา และการส่งต่อนักเรียน นำเสนอผลการวิเคราะห์ด้วยการพรรณาเชิงอธิบาย

2) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่ 1.1 ตรวจสอบความตรงของเนื้อหา โดยการหาค่า IOC 1.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient)

2. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน 3.1 การทดสอบค่าที (t-test) แบบกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอิสระจากกัน (Independent Samples) สำหรับเปรียบเทียบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 15 จำแนกตามเพศ และระดับการศึกษา 3.2 การทดสอบค่าเอฟ (F-test) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่าง 3 กลุ่มขึ้นไปโดยใช้วิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One way Anova) สำหรับเปรียบเทียบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 15 จำแนกตามตัวแปรประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของโรงเรียน และหากพบว่ามีค่าความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติผู้วิจัยทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยแบบรายคู่โดยใช้วิธีของ Scheffe

4. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 15 โดยการจัดลำดับความถี่ใน 5 ด้าน ได้แก่ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน การป้องกัน ช่วยเหลือและแก้ไขปัญหา และการส่งต่อนักเรียน นำเสนอผลการวิเคราะห์ด้วยการพรรณาเชิงอธิบาย

4. สรุปผลการวิจัย

1) การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษายะลา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 1 การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษายะลา

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา	\bar{X}	S.D.	แปลผล
การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	4.09	.17	มาก
การคัดกรองนักเรียน	4.08	.27	มาก
การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน	4.05	.28	มาก
การป้องกัน ช่วยเหลือและแก้ไขปัญหา	4.06	.18	มาก
การส่งต่อนักเรียน	4.07	.19	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.09	0.18	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษายะลา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งต่อนักเรียน การป้องกัน ช่วยเหลือและแก้ไขปัญหา การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ตามลำดับ

2) ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษายะลา จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษาและขนาดโรงเรียน พบว่าโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ยกเว้นประสบการณ์ในการทำงาน พบว่ามีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3) ข้อเสนอแนะ พบว่า สถานศึกษาควรมีข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียนที่ชัดเจน สอดคล้องตามวัตถุประสงค์ มีการสร้างความรู้ความเข้าใจให้ครูเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียนที่มีความสามารถรอบด้าน ทั้งด้านความรู้ ความสามารถ ด้านสุขภาพและด้านสุนทรียภาพ มีการประสานงานด้านพฤติกรรมและด้านการเรียนของนักเรียนกลุ่มมีปัญหา กับฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง และมีการส่งต่อนักเรียนให้กับบุคลากรภายนอกที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านที่สามารถแก้ปัญหาให้กับนักเรียนได้

5. อภิปรายผลการวิจัย

1) การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษายะลา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ซึ่ง สอดคล้องกับงานวิจัยของ สิริรัตน์ คงระจับ (2559) ศึกษาการจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนตามความคิดเห็นครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 13 พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิวา ขุนชำนาญ (2563) ศึกษาการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 พบว่า การบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ

งานวิจัยของ นัฐพล หัสณี (2565) ศึกษาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย ซึ่งผลการวิจัย พบว่า การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2) ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษายะลา จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษาและขนาดโรงเรียน พบว่าโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ยกเว้นประสบการณ์ในการทำงาน พบว่ามีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของสุนิสา มาสุข (2560) ศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง จำแนกตามเพศพบว่า ผู้บริหารและครูที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของศิวา ขุนชำนาญ (2563) ศึกษาการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 พบว่า ผู้บริหารและครูที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของนัฐพล หัสณี (2565) ศึกษาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย ซึ่งผลการวิจัย พบว่า ครูที่มีเพศต่างกันและสังกัดโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

3) ข้อเสนอแนะ พบว่า สถานศึกษาควรมีข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียนที่ชัดเจน สอดคล้องตามวัตถุประสงค์ มีการสร้างความรู้ความเข้าใจให้ครูเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียนที่มีความสามารถรอบด้าน ทั้งด้านความรู้ ความสามารถ ด้านสุขภาพและด้านสุนทรียภาพ มีการประสานงานด้านพฤติกรรมและด้านการเรียนของนักเรียนกลุ่มมีปัญหา กับฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง และมีการส่งต่อนักเรียนให้กับบุคลากรภายนอกที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านที่สามารถแก้ปัญหาให้กับนักเรียนได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของรัชพล เทียงดี (2563) ศึกษาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 พบว่าผลการเปรียบเทียบการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยภาพรวมไม่แตกต่าง สอดคล้องกับงานวิจัยของศิวา ขุนชำนาญ (2563) ศึกษาการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 พบว่าขนาดโรงเรียนที่แตกต่างกัน มีการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ไม่แตกต่างกัน

6. องค์กรความรู้ใหม่

จากการศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษายะลา สามารถสรุปองค์ความรู้ใหม่ ดังต่อไปนี้

- 1) มีการสร้างความรู้ความเข้าใจให้ครูเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
- 2) มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียนที่มีความสามารถรอบด้าน
- 3) ด้านความรู้ ความสามารถ ด้านสุขภาพและด้านสุนทรียภาพ
- 4) มีการประสานงานด้านพฤติกรรมและด้านการเรียนของนักเรียนกลุ่มมีปัญหา

5) มีการส่งต่อนักเรียนให้กับบุคลากรภายนอกที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน

7. ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษายะลา สามารถนำเสนอข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ดังต่อไปนี้

7.1 ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

- 1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล สถานศึกษาควรมีข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียนที่ชัดเจนสอดคล้องตามวัตถุประสงค์
- 2) ด้านการคัดกรองนักเรียน สถานศึกษาควรมีการจัดทำคู่มือปฏิบัติงานแก่ครูในการคัดกรองนักเรียน ควรดำเนินการให้มีการจัดระบบข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียนในด้านต่าง ๆ และดำเนินการให้มีการแบ่งกลุ่มผู้เรียนอย่างชัดเจน ได้แก่ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหา
- 3) ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน สถานศึกษาควรดำเนินการให้ความสำคัญกับการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนของครูที่ปรึกษาอย่างต่อเนื่อง และดำเนินการให้มีการพัฒนานักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพตามศักยภาพของนักเรียนแต่ละบุคคล มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียนที่มีความสามารถรอบด้าน ทั้งด้านความรู้ ความสามารถ ด้านสุขภาพและด้านสุนทรียภาพ
- 4) ด้านการป้องกัน ช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาสถานศึกษาควรมีการประสานงานด้านพฤติกรรมและด้านการเรียนของนักเรียนกลุ่มมีปัญหากับฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง
- 5) ด้านการส่งต่อนักเรียน สถานศึกษาควรดำเนินการให้ครูที่ปรึกษามีความสม่ำเสมอในการติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียน และดำเนินการให้มีการช่วยเหลือผู้เรียนที่มีปัญหา โดยจะมีการส่งต่อไปยังหน่วยงานภายนอกที่เชี่ยวชาญ รวมถึงดำเนินการให้ผู้ปกครองให้ความยินยอมในการส่งต่อผู้เรียนให้ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน

7.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยผู้วิจัยเข้าไปสังเกต สัมภาษณ์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในพื้นที่ให้ได้ข้อมูลเชิงลึกเพื่อนำผลการวิจัยมาประกอบการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษายะลา
- 2) ควรมีการวิจัยเรื่องความคิดเห็นของผู้ปกครอง หรือปัจจัยอื่น ๆ เช่น บทบาทหน้าที่ที่เหมาะสมของผู้ปกครองนักเรียนในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีบทบาทที่เหมาะสมต่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างไร เพื่อให้การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษายะลามีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

8. เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2566). *แนวทางการดำเนินระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กรมสุขภาพจิต. (2556). *คู่มือการดำเนินงานโครงการ 1 โรงพยาบาล 1 โรงเรียน*. กรุงเทพฯ : กระทรวงสาธารณสุข.
- โฉมศรี ศรีรุ่งสุขจินดา. (2557). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านสวน (จันอนุสรณ์) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18. *งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา*. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นัฐพล หัสณี. (2565). การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษายะลา. *สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา*. มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). *หลักการวิจัยเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- มานิช ภูนาแพง. (2555). การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา ช่วงชั้น 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2. *วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา*. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- รัชพล เทียงดี. (2563). การศึกษาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18. *วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา*. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ศิวา ขุนชำนาญ. (2563). การบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเขต 1. *วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา*. มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- สุนิสา มาสุข. (2560). การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง. *งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา*. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สมนึก ภัททิยธนี. (2553). *การวัดผลการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กทม: โรงพิมพ์ประสานการพิมพ์.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษายะลา. (2567). *ข้อมูลสารสนเทศ*. ยะลา: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษายะลา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2559). *คู่มือการสรรหาและคัดเลือกสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อรับรางวัลระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประจำปี 2559*
- สิริรัตน์ คงระยับ. (2559). การจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13. *การค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตร มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา*. มหาวิทยาลัยทักษิณ.

ภาษาอังกฤษ

- Department of Mental Health. (2013). *Operation Manual for the 1 Hospital 1 School Project*. Bangkok: Ministry of Public Health.
- Hasni, N. (2022). Student Care System Operation of Educational Institutions under the Office of the Secondary Education Area, Yala. *Master of Education Thesis, Educational Administration Program*. Hat Yai University, Songkhla.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607–610.
- Kunlapang, M. (2012). Student Care System Administration of Educational Institutions, Level 1-2, Rayong Educational Service Area Office 2. *Master of Education Thesis, Educational Administration Program*. Graduate School: Ramkhamhaeng University.
- Khunchamnan, S. (2020). Management of student care system in schools under the Office of the Primary Educational Service Area 1. *Master of Education Thesis, Educational Administration Program*. Hat Yai University.
- Kongrangab, S. (2016). Management of student care system in schools according to the opinions of teachers under the Office of Secondary Education Area 13. *Independent study for Master of Education in Educational Administration*. Thaksin University.
- Ministry of Education. (2023). *Guidelines for implementing a student care system in educational institutions*. Bangkok: The Transport Organization and Parcel Printing House.
- Masuk, S. (2017). The operation of student care system of teachers in schools under *Rayong Provincial Administrative Organization. Master of Education Thesis, Educational Administration Program*. Burapha University.
- Office of the Basic Education Commission. (2016). *Guide for recruiting and selecting educational institutions for the Office of the Educational Service Area to receive the Student Care System Award 2016*.
- Phatthiyathani, S. (2010). Educational measurement. (7th ed.). *Kalasin: Prasan Printing Press*.
- Srirungsukchinda, C. (2014). Parental participation in the implementation of the student care and support system of Ban Suan School (Chan Anusorn), Secondary Educational Service Area Office 18. *Master of Education Thesis, Educational Administration Program*. Burapha University, Chonburi.
- Secondary Education Area Office, Yala. (2024). *Information*. Yala: Secondary Education Area Office, Yala.

Srisat, B. (2002). *Preliminary research*. 7th ed. Bangkok: Suwiryasan.

_____. (2011). *Basic research principles*. 9th ed. Bangkok: Suwiryasan.

Thiangdee, R. (2020). A study of student care system management of educational administrators under the Office of Secondary Education Area 18. *Master of Education Thesis, Educational Administration Program*. Graduate School. Ramkhamhaeng University.